І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 92. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ТРАВНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 18, 1965 No. 92. VOL. LXXII.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ПОЧАВ НА СОЮЗІВЦІ СВОЇ РІЧНІ НАРАДИ

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 17 травня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКІВ НА МАЙЖЕ $4 БІЛЬЙОНИ впродовж найближчих років. Вже з 31-им липня цього року податки від продажу деяких товарів мали б бути зменшені на $1,750,000,000, а від 1-го липня 1966-го року на дальших $1,750,000,000. В роках 1967, 1968 і 1968 було б дальше зменшення на дальших $464,000,000. Президент підкреслив, що травень, в цьому році є 51-им місяцем, в якому збільшується економіка. Досі найдовшим ростом економіки були роки перед і під час другої світової війни, коли економіка збільшувалася впродовж 80-ох місяців. В оголошеному в телевізії звіті Президент передбачає дальше збільшення економіки.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ВИСЛАВ 4-ЧЛЕННУ МІСІЮ ДО САНТО ДОМІНҐО, ціллю якої є замирити обидві сторони, які зірвали перемир'я з 5-го травня та почали боротьбу в долішній частині столиці. Місію очолює окремий дорадник Президента Джордж Банді, належить до неї і підсекретар оборони Сайрус Венс. Ця місія прибула 16-го травня до Санто Домінґо і конферувала з головою хунти генералом Імбертом Баррерасом та амбасадором ЗДА Теплі Беннеттом.

В САНТО ДОМІНҐО ПОЧАЛИСЯ БУЛИ БОЇ ЩЕ В СУБОТУ, 15-го ТРАВНЯ і тривали аж до вечора, хоч посередники Організації Американських Держав старалися про замирення між прихильниками хунти генерала Антонія Імберта Барреаса і президента Франціска Каманя Деня. В боях послуговувалися танками, артилерією та меншою зброєю. Бої відновилися і в неділю.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПІДПИСАВ ПРОКЛЯМАЦІЮ ПРО ВИЗНАННЯ ОСТРОВА ЕЛЛІС ЗА ДЕРЖАВНУ ПАМ'ЯТКУ. Острів Елліс є в Нюйоркському порті, на ньому був довгі роки іміграційний уряд, через який прибули до ЗДА 16,000,000 імігрантів, які, як заявив Президент, зробили цю країну „ не тільки державою, але й державою держав". Острів Елліс приєднаний до Статуї Свободи і разом із нею творитиме державну пам'ятку. Консерваційний відділ Корпусу Праці з осідком в Джерзі Ситі переведе потрібні праці на цьому історичному острові, що стане „парком волі".

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Д. Д. АЙЗЕНГАВЕР ЗАКЛИКАЄ ПІДТРИМУВАТИ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ. „Ніхто з нас не сміє забувати про те, що в цій країні є тільки єдина особа, яка може говорити іменем нас всіх в справі закордонної політики", — а цією людиною є Президент ЗДА. На думку Айзенгавера те все, що діється у В'єтнамі, є оправдане й рішуче. Колишній президент пригадує, що минулорічний республіканський кандидат на президента Беррі Ґолдвотер рекомендував робити у В'єтнамі те, що тепер здійснює президент Джансон.

У СВІТІ

ГОЛОВА ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ МІСІЇ У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ, вибрав свободу. Він зголосився до зустрічного в харчовій крамниці американського сержанта з заявою, що хоче втекти від комуністів і той сконтактував його з американськими військовими властями. Негайно повідомлено Державний Департамент у Вашинґтоні. Це був 44літній Владислав Тикоцінський, в ранзі міністра, з військовим ступнем генерала. Його дружина не захотіла виїхати з ним і залишилась у Західньому Берліні з малою дитиною. Тикоцінського перевезено негайно до Західньої Німеччини.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ПЕРЕВІВ АТОМОВИЙ ВИБУХ. Сталося це в минулу п'ятницю 14 травня. За офіційним комунікатом — вибух був „дуже успішний". Вибух переведено в пустинній околиці провінції Сінкіянґ. Американські чинники твердять, що це була атомова бомба, скинена з літака і що таким чином такий експеримент сполучений із занечищенням атмосфери радіяцією. Японія і Індія натаврували цей другий з черги комунокитайський атомовий експеримент у повітрі.

У БРИТАНІЇ КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II ВІДКРИЛА ПАМ'ЯТНИК у честь вбитого в атентаті президента Кеннеді. Сталося це в п'ятницю 14 травня на леваді в малій місцевості Раннімед, недалеко місця, де в 1215 році король Іван надав т. зв. Велику Хартію Свобід. Королена заявила у короткій промові, яку відчитала, що британський нарід „оплакує президента Кеннеді по його смерті, любивши його за його життя". Водночас королева заявила, що британський уряд дарував три акри ґрунту, на якому поставлено той пам'ятник Америці. Приявними були вдова по президенті Кеннеді, її двоє дітей і два брати Кеннеді, сенатори, як теж інші члени їхньої родини.

КОНСЕРВАТИСТИ В БРИТАНІЇ ВИГРАЛИ ВИБОРИ до міських і громадських рад. Вони здобули контролю над більше як 20-ма містами, що її раніше там не мали, і зискали 562 мандати в міських радах — коштом соціялістичної Партії праці та лібералів. Цей виразний доказ звороту британської публічної опінії проти керівної тепер в Британії Партії праці є великим моральним ударом для її уряду, тим паче, що цей уряд прем'єра Гаролда Вільсона має всього три мандати більшости.

РАДА БЕЗПЕКИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ РІШИЛА ВИСЛАТИ ДО САНТО ДОМІНҐО (Домініканської Республіки) обсерваційну місію, яка допомогла б відбудувати там мир і лад. Цю постанову прийнято одноголосно, бо голосував за неї й амбасадор ЗДА Адлей Стівенсон, дармащо ЗДА принципово вважають, що американські реґіональні конфлікти повинна полагоджувати Організація Американських Держав, яка тепер має в Санто Домінґо своїх делеґатів, в ролі мирових посередників.

У ВІДНІ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ „ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ": міністрів закордонних справ ЗДА, Британії, Франції і Совєтського Союзу з нагоди 10-тиріччя т. зв. державного договору між тими державами та Австрією, який привернув Австрії з'єднання, державну незалежність і вільний режим на базі повної невтральности. Державний секретар Дін Раск та його британський і французький колеґи наполягали на Андрея Ґромика, щоб СССР активно діяв в Північному В'єтнамі у користь замирення у В'єтнамі, але Ґромико не дав себе втягнути навіть в нараду на цю тему.

У МОСКВІ, НА ПРИЙНЯТТІ В ЧЕСТЬ ІНДІЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ЛЯЛА БАГАДУРА ШАСТРІ, АЛЕКСЄЙ КОСИҐІН ГОСТРО ТАВРУВАВ ЗДА за „злочини і карні експедиції" в Конґо, „аґресію у Південному В'єтнамі, „варварські налети" проти Північного В'єтнаму та „військову окупацію в Санто Домінґо. Косиґін пропонував спільний фронт проти ЗДА.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК УНС ЙОСИП ЛИСОГІР ВІДКРИВ НАРАДИ ЗАГАЛЬНИМ З'ЯСУВАННЯМ СИТУАЦІЇ В СВІТІ. НА ПОРЯДКУ НАРАД Є ЗВІТИ ВСІХ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ, ДЕБАТИ НАД ЗВІТАМИ, ПЛЯН ПРАЦІ НА МАЙБУТНЄ ТА РІШЕННЯ І УХВАЛИ ДЛЯ ДОБРА ОРГАНІЗАЦІЇ Й ГРОМАДИ.

Союзівка, Керґонксон. — „На наших нарадах цього тижня ми мусимо зосереджувати нашу увагу не тільки на таких матеріяльних аспектах, як збільшування кількости членства і фінансовий ріст та кількість наших публікацій, але ми мусимо знову потвердити відданість принципам на яких наші батьки-піонери заснували цей Союз" — говорив головний предсідник Йосип Лисогір, відкриваючи річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, найстаршої та чисельно найбільшої і організаційно та фінансово найсильнішої української установи у вільному світі. Річні наради Головного Уряду УНСоюзу почалися тут на цій його виховно - відпочинковій оселі в Кетскильських горах у понеділок, 17-го травня, о годині 10-ій перед полуднем і потривають упродовж тижня. У нарадах беруть участь усі члени Головного Екзекутивного Комітету: головний предсідник Йосип Лисогір, заступник головного предсідника інж. Степан Куропась та пані Анна Герман, головний секретар д-р Ярослав Падох і головний касир Роман Слободян; головної Контрольної Комісії: її голова д-р Володимир Галан (Філядельфія), заступник голови інж. Володимир Коссар (Вінніпеґ); секретар дир. Петро Пуцило (Шикаґо) та члени Іван Кокольський (Вунсакет, Ровд Айленд) і Іван Іванчук (Шикаґо); члени Головної Ради: Богдан Зорич (Торонто), Богдан Мельник (Монтреаль), який раніш зголосив свою неприявність з уваги на недугу, Ярослав Гук (Гартфорд), Тарас Шпікула (Шикаґо), Дмитро Шмаґала (Клівленд), Василь Гуссар (Рочестер), Андрій Джула (Ембридж) адв. Анна Чопик (Бостон), Іван Одежинський (Філядельфія), Олена Олек (Шикаґо), Осипа Олінкевич (Клівленд), проф. Мирон Куропась (Шикаґо), Марія Демидчук (Бруклин) та Олена Штогрин (Філядельфія); головний редактор „Свободи" Антін Драган. Після формального відкриття нарад гол. предсідником Йосипом Лисогором (текст його вступного слова надрукований побіч у цьому числі) учасники нарад вшанували вставанням з місць та хвилинною мовчанкою померлих членів УНСоюзу і опісля перейшли до пам'ятника Тарасові Шевченкові, патронові УНСоюзу, та поклали біля нього живі квіти. Опісля продовжувано наради схваленням порядку нарад та звітами членів Головного Екзекутивного Комітету.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ під час минулорічних нарад, що відбулися на „Союзівці" в тижні від 18-го до 22-го травня включно. На фото, знятому біля пам'ятника Шевченкові, в першому ряді (зліва) стоять: головні радні Олена Штогрин, Дмитро Шмаґала і Богдан Зорич, гол. контролер Іван В. Іванчук, гол. радна Марія Демидчук, гол. контролер Володимир Коссар, а за ним гол. контролер Петро Пуцило, дальше головні радні Богдан Мельник, Тарас Шпікула, Осипа Олінкевич, Олена Олек і Анна Чопик. У другому ряді (зліва), за гол. контролером І. Іванчуком, стоять головні контролери Іван Кокольський і д-р Володимир Ґалан та заступниця гол. предсідника Анна Герман. У третьому ряді (зліва) стоять: ред. Антін Драган, головні радні Василь Гузар і Мирон Куропась, заступник гол. предсідника Степан Куропась, головний предсідник Йосип Лисогір, гол. касир Роман Слободян, головний секретар Ярослав Падох, гол. радний Іван Одежинський, обласний організатор Володимир Гірняк та гол. радний Ярослав Гук. Немає на фотознімці головного радного Андрія Джули.

Вступні завваги головного предсідника УНС Йосипа Лисогора

НА ВІДКРИТТІ РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС В ПОНЕДІЛОК, 17-ГО ТРАВНЯ 1965 РОКУ.

Пані й Панове, Головні Урядовці Українського Народного Союзу!

Ми зібралися сьогодні тут згідно з постановами нашого статуту, щоб переглянути нашу діяльність за минулий рік та схвалити її програму на цей рік. Зустрічаємось на тлі хвилюючих і навіть провіщальних подій. Світ довкола нас виглядає, наче б був у ферменті більше, ніж будь-коли в історії. Переживаємо не тільки те, що називають експльозією людности, але рівночасно й експльозії в підходах до проблем виховання, релігії, соціяльних реформ, політики, подорожування, торгівлі, дослідів, медицини та відношення людини до себе самої. Всі фази діяльности підлягають змінам, як людство шукає остаточної відповіді на зміни в умовинах. Підхід до розв'язки є часом сміливий і рішучий, але занадто часто він несміливий і невідповідний.

Наші проблеми в Союзі подивугідно відповідають проблемам людства, як цілости. Ми вітально зацікавлені добробутом кожного і всіх наших членів, як і всієї нашої спільноти. Ці самі проблеми, що стоять перед нашими федеральним, стейтовими й міськими урядами, а саме: здоров'я, освіта, безпека та моральний і економічний добробут кожного громадянина і кожної громади, є також нашими проблемами. Великанські зусилля, що їх започатковано або плянується започаткувати для усунення убогости, для полегшення терпінь хворих забезпеченням їх кращою медичною опікою, для усунення перегород соціяльної несправедливости і дискримінації, для виховання, вишколу й опіки над нашою молоддю, для забезпечення відповідними мешкальними й відпочинковими удогідненнями, для збільшення і поліпшення можливостей праці, всі з цих цілей, що їх Президент Джансон намітив для Величнього Суспільства, є й були цілями УНС від самого початку його заснування сімдесять один рік тому.

Але це ще не все, що ми намагалися зробити. Саме в цій хвилині історії на політичній сцені світу розгортається напружена драма, яка легко могла б привести до катастрофи. Московський і китайський комуністичний імперіялізм, який мав замітні успіхи завдяки індиферентности й фальшивій інтерпретації з боку Заходу, тепер натрапляє на рішучий спротив з боку американських збройних сил на побоєвищах. Ми приглядаємось цій драмі з великим жалем, бо це є трагедія, яку наш Союз і наші публікації передбачували вже перед десятиріччями. Хотілося б пригадати: „Я казав, що так бу-

(Закінчення на сторінці 4-ій)

В УРОЧИСТІМ ПОСВЯЧЕННІ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ В НЮАРКУ ВЗЯЛО УЧАСТЬ 7000 ОСІБ

ПОСВЯЧЕННЯ ДОВЕРШИВ МИТР. АМВРОЗІЙ СЕНИШИН В СОСЛУЖЕННІ ЧИСЛЕННИХ СВЯЩЕНИКІВ І В ПРИЯВНОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Нюарк. — Урочистість посвячення української католицької церкви св. Івана Хрестителя, яка відбулася тут у неділю 16 травня ц. р., була великою релігійно - національною маніфестацією української громади в Нюарку й околиці і згуртувала в той день понад 7.000 осіб, не лише католиків, але й православних. Довершив акту посвячення Митрополит Кир Амвросій Сенишин в сослуженні протоігумена ЧНІ Павла Малюги, протоігумена ЧСВВ Миколи Когута, ігумена ЧНІ в парафії св. Ів. Хрестителя о. Володимира Красвського і пароха Джерзі Ситі о. Антона Борси. Дяконували о. Б. Лостин, парох Кемдену, Н. Дж. о. ігумен Нестор Годований, ЧНІ, з Робліну в Канаді, й о. Дмитро Панасюк з Віппані, Н. Дж. Парохія св. Івана Хрестителя була репрезентована її парохом о. Дмитром Лаптутою ЧНІ, і сотрудником о. Ярославом Дибкою, ЧНІ, директором парафіяльної школи, що є найбільшою в дієцезії о. Іваном Стухляком, ЧНІ, о. Юліяном Кочержуком і братч. Он. Созанським, ЧНІ. Під час урочистостей посвячення й архиєрейської Служби Божої співав хор під пров. проф. Мих. Добоша. В урочистостях взяли участь також представники Української Православної Церкви в ЗДА о. мітрат А. Селепина — парох Церкви Пресвятої Тройці в Ірвінґтоні й о. Н. Харіщак, парох Церкви Вознесення в Нюарку. Крім вище названих були присутні численні українські католицькі священики: о. монс. М. Дудик, канцлер угроруської дієцезії з Пассейку, о. М. Шудло, ЧНІ, о. Люїс Міня, ЧНІ, з Йорктону в Канаді, о. І. Фецко, ЧНІ, з Торонта, о. Ст. Бахталовський, ЧНІ, перший парох Отців Редемптористів Нюарку (1946), францішканин о. Павло з Ню Канаан, Конн., та багато інших.

Були присутні також численні представники центральних і місцевих установ й організацій. Організовано брала участь в урочистостях шкільна молодь, Пласт, СУМА, як також молодші і старші члени Братства св. Імени. Ці останні вдержували взірцевий порядок під час церемоній й бенкету.

У бенкеті з приводу посвячення, що відбувся о год. 6:30, веч. в залях Ессекс Гавз, взяло участь ок. 1 200 осіб. Відкриття було довершене молитвою, що її провів Митрополит Кир Амврозій Сенишин і короткою промовою Івана Бурди, голови комітету тростистів. Тостмайстрами були д-р Вол. Гук та Андрій Кейбіда. Крім Митрополита і численних священиків, в тому і представника УПЦ в ЗДА о. мітр. А. Селепини, в бенкеті брали участь і промовляли губернатор стейту Ню Джерзі Ричард І. Гюз, посадник Нюарку Гю І. Адонізіо, голова міської ради Ралф Валані, конґресмени П. І. Кребс і Дж. Г. Мініш, суддя Марсел Е. Ваґнер, гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, гол. касир УНС Роман Слободян, голова буд. комітету, архітект Юліян Ястремський, за проєктом якого збудована церква св. Івана Хрестителя, будівничий Вільям Бланчард й мистець Ярослав Баранський, за проєктом якого були виконані вітражі й мозаїки в церкві. Пресу репрезентували ред. М. Дольницький від „Америки" і ред. Зенон Снилик від „Свободи". Головним промовцем українською й англійською мовами був Митрополит Кир Амврозій Сенишин, і крім нього промовляли оо. ігумен П. Малюга, протоігум Микола Когут, о. Антін Борса, о. монс. М. Дудик і на закінчення парох о. Дмитро Лаптута, якого учасники бенкету вітали бурею оплесків. Крім численних привітів під час бенкету були відчитані телеграми від Кардинала Йосифа Сліпого, Архиєпископа Ваньйоцці в імені Папи Павла VI, Митрополита Максима Германюка і єпископів Йосифа Шмондюка, Ярослава Ґабра і Володимира Маланчука. Місцева англомовна преса подала обширні звідомлення з посвячення і бенкету разом із фото. Під час бенкету д-р Гук поінформував, що „Лайф" й інші американські журнали зацікавлені в спеціяльних репортажах про новозбудовану у візантійському стилі церкву і її вітражі та мозаїку.

ЮВІЛЕЙ УССТРІЛЬЦІВ ВІДЗНАЧЕНО В НЮ ЙОРКУ АКАДЕМІЄЮ, ЗУСТРІЧЧЮ Й ВИСТАВКОЮ

Богослужби в церквах обох віровизнань

В суботу о год. 9-ій перед полуднем в церкві св. Юра відправив Службу Божу за поляглих УСС о. Степан Городецький із Рочестеру, Н. Й., а панахиду відправив він в сослуженні о. пароха Ореста Засійбіди ЧСВВ, о. Ярослава Кекіша та о. Романа В. Рабія. В неділю в церкві св. Юра відправив Службу Божу на інтенцію УСС-ів о. ігумен Юліян Катрій, який виголосив зворушливу проповідь про віднову збройної сили українського народу в боротьбі за свою волю, яку почали УСС 50 років тому — в 1914-му році. Леґіон УСС має не тільки військове значення в історії українського народу, але й політичне та культурне. Ідеали УСС є актуальні й тепер, бо ще наш нарід не визволений із московської неволі, з якої його почали визволяти УСС. В українській православній церкві при 83-ій вулиці Службу Божу відправив о. протопресвітер Лев Весоловський.

Пленарне засідання

В суботу 15 травня відбулось у великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку пленарне засідання прибулих на З'їзд УСС колишніх членів Леґіону УСС і представників комбатантських та молодечих організацій. Збори відкрив голова Головної Управи Братства кол. Українських Січових Стрільців дир. Іван Поритко, який привітав приявних: президента УНР в екзилі, колишнього Українського Січового Стрільця, д-ра Степана Витвицького, лікаря Леґіону д-ра Володимира Білозора, прибулого з Вінніпеґу кол. директора „Червоної Калини" зі Львова Осипа Навроцького, голову Станиці УСС в Клівленді Жигмонта Олексина, п-і Ганну Дмитерко, видатних членів Братства д-ра Степана Ріпецького, Романа Купчинського і Лева Лепкого, як теж голову Об'єднання б. вояків українців в Америці дра Володимира Ґалана, голову Об'єднання б. вояків УПА Юрія Лопатинського і п. Івана Хому, представника Крайової Пластової Старшини Юрія Ференцевича, представника Пластового куреня ім. Червоної Калини Остапа Савчинського і голову Відд. ОбВВУА в Ню Йорку та голову Комітету для вшанування Ювілею УСС д-р Івана Козака. Промовець пригадав, що ініціятива прилюдного вшанування цього Ювілею УСС вийшла від д-р Ґалана і що Головна Управа ОбВУА покликала до життя Центральний Комітет, що зайнявся цими святкуваннями на терені ЗДА. І. Поритко відчитав довгий список 56-ох колишніх Українських Січових Стрільців, які померли від часу заснування Братства УСС в 1948-му році, не рахуючи тих, які померли за залізною заслоною, як ось Олена Степанівна і Михайло Матчак. У своїй промові І. Поритко підкреслив, що започаткована УСС-ми війна проти Росії за державне визволення України продовжується. Згадав також найважливіші бої Леґіону УСС і коротко історію Братства УСС з його першими двома з'їздами в лютому і в червні 1948-го року в Реґенбурзі в Німеччині. Підкреслив єдність, що існує між Усусусами без уваги на політичні погляди окремих осіб та поінформував про видання, вже завершені або приготовані у зв'язку з ювілеєм УСС. Лев Лепкий промовляв про прапор УСС, відтворений за історичним зразком і вперше виставлений на залі цих нарад, а д-р В. Калина відчитав приготовані окремою комісією резолюції. Проводили дир. І. Поритко і дир. Петро Постолюк, у Президії був ще секретар Гол. Управи Братства Андрій Кігічак, а в почесній Президії і засіли вичислен вгорі громадяни. Ціле те пленарне засідання тривало коротко, несповна дві години. Вранці того самого дня промовляв в радіо в Ню Йорку д-р І. Козак.

Ювілейна Академія

В суботу, 15-го травня о год. 6:30 по полудні в Авдиторії Джуньор Гайскул при Евню „Б" відбулася Ювілейна Академія яку відкрив д-р Іван Козак, голова Святкового Комітету. Директор Йосиф Гірняк рецитував поему кол. УСС Романа Купчинського „Ніби сниться". Сценічний монтаж того ж автора під заголовком „Великий День"

(Закінчення на сторінці 4-ій)

У Ню Йорку вшановано ювілей заслуженого видавця Івана Тиктора

Ню Йорк. — Використовуючи перебування в Ню Йорку на святкуваннях 50-ліття Українських Січових Стрільців заслуженого видавця із Західньої України та, згодом Канади — Івана Тиктора, власника пресового концерну „Українська Преса" у Львові, гурт його колишніх співробітників влаштував в одному з кращих нюйоркських ресторанів прийняття в минулу неділю 16-го травня ц.р. Вечір відкрив дир. Я. Пастушенко, вказавши на ціль вечора — віддати пошану Іванові Тикторові з нагоди його 70-ліття та 40-річчя видавничої діяльности. Михайло Островерха заінтонував „Христос Воскрес". Д-р В. Калина, який проводив вечором, привітав приявних, між якими були сеньйори української преси й видатні діячі політики та культури. Василь Мудрий дав короткий історичний нарис української преси, Іван Кедрин-Рудницький звернув увагу, що Тиктор вперше поставив українську пресу на базі самовистачальности, Василь Качмар перечитав довгий список померлих колишніх співробітників концерну Тиктора й указав на ролю того концерну в освідомлюванні народу. Далі промовляли ще Семен Демидчук, Роман Купчинський, д-р Роман Осінчук, Борис Ржепецький, д-р Роман Криштальський, Ярослав Курдидик і Іван Керницький. Я. Пастушенко відчитав наспілі письмові привіти. Наприкінці сам Ювілят, дякуючи приявним, заявив, що свої успіхи в праці завдячує головно своїм співробітникам. Його колишні співробітники принесли йому в дарунку годинник. Його приявним дочці й внучці вручено квіти.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Кубинський бумеранг

Проголошувані в американській пресі подробиці приготування й переведення в останньому тижні квітня ц. р. революції в Домініканській республіці не залишають сумніву, що ініціятива і вся сутня організація тієї затії виходили з Куби. У зв'язку з цим газети наводять низку фактів, невідомих розвідці і тим чинникам, які не хочуть „звикнути" до існування під боком Америки тієї „невинної" комуністичної фортеці.

Отож Куба перетворилася на одну з найбільших і „найбезпечніших" совєтських баз для підводних човнів, з постійною великою залогою совєтського наземного війська та фахівців для обслуговування радарних споруд і інших спеціяльних родів новітньої збройної сили. На Кубі є школи терористів і партизанів, з яких вийшло вже щонайменше 500 венесуельців і 300 колюмбійців. Випускників цих кубинських шкіл революційно-підривної роботи висилається на вишкіл вищого типу до Чехо-Словаччини. Економічно відстала Куба витрачає великі суми на комуністично-підривну роботу в Венесуелі, Ґватемалі, Сальвадорі й Панамі. Ця справа узгіднена з Москвою і Пейпінґом, які, хоч суперничають за впливи в Латинській Америці, проте спільно використовують Фіделя Кастра, як свого посередника в експорті революції у Західній гемісфері. Москва витрачає на Кубу щорічно кругло $500 мільйонів, і вона напевно не викидає цих грошей у болото. Офіційні чинники кубинського режиму раз-у-раз складають прилюдні заяви про активну підтримку „визвольним рухам" латинських американців, себто комуністичним заворушенням у різних частинах цього континенту.

Отож Домініканська революція пригадала заяву президента Кеннеді з 13 вересня 1962 року, що коли Куба захоче „експортувати свої аґресивні цілі або погрожувати насильством будь-котрій країні в цій гемісфері", то Америка „зробить усе можливе", щоб цьому протидіяти. Тому президент Джансон заявив 3 травня ц. р., що він не думає „сидіти з заложеними руками на гойдалці" і придивлятися, як у Західній гемісфері насаджуються комуністичні уряди. Таким чином революція в Санто Домінґо зактуалізувала відому правду: треба лікувати причину недуги, а не її симптоми. Треба знищити кубинський центр комуністичної роботи в Латинській Америці, і тоді не стане його платних аґентів.

Брежнєв фальшує історію

Виголошена 8-го травня ц. р. у Москві на урочистих зборах з нагоди 20-річчя перемоги над гітлерівською Німеччиною промова теперішнього першого секретаря ЦК КПСС і фактичного диктатора СССР Леоніда Брежнєва може правити ще за один доказ на те, що після Сталіна і Хрущова в Совєтському Союзі малощо змінилося, що сучасні правителі СССР такі ж тенденційні в з'ясовуванні історичних подій і фактів, як були ними їхні попередники — Йосиф Вісаріонович і Нікіта Серґеєвич.

Представлені Брежнєвим причини, початки, перебіг і вислід другої світової війни є однією суцільною фальшивкою, повною перекручень і промовчань. Вихваляючись, що „комуністи попереджали, яку небезпеку являє нацизм для всіх народів", Брежнєв „забув" похвалитися тим, що це Совєти підписали договір „дружби й ненападу" ще в серпні 1939 р. з тією „відкритою терористичною диктатурою найреакційніших... елементів" і уможливили їй розпочати „хижацьку імперіялістичну війну". Наставровуючи „змову у Мюнхені, яка видала фашистській Німеччині Чехо-Словаччину, як найганебніший прояв цього підступного заміру імперіялістів", Брежнєв знову ж не згадав ще ганебнішого прояву совєтського таки імперіялізму, що його довершила з допомогою Гітлера червона Москва, вдаряючи по-зрадницькому на Польщу, ліквідуючи незалежність Литви, Естонії і Латвії і започатковуючи збройну аґресію супроти Финляндії.

Цілком викривлено виглядає в Брежнєва також і історія перебігу другої світової війни. Чотири довгі роки важкої збройної боротьби альянтів проти гітлерівської Німеччини, що увійшла у вирішальну фазу їхнім десантом у Франції 1944 року, Брежнєв погірдливо заперечує, заявляючи, що „до цього часу Совєтський Союз бився фактично сам-на-сам з головними силами фашистської Німеччини". Так само „вирішальну ролю у розгромі нацизму — цього найлютішого ворога людства" приписує Брежнєв „радянському народові", „керованій ленінською партією комуністів" армії, промовчуючи цілком воєнні дії західніх союзників і ту велетенську допомогу зброєю, вирядом, запасами й харчами, що її подали Совєтам З'єднані Держави Америки, без якої то допомоги прославлювана тепер „велика перемога радянського народу" взагалі не була б можлива.

Л. Г.

20 СТОРІЧЧЯ ПОЧАЛОСЯ В 1945 РОЦІ

Були колись історики, які писали світову історію, уважаючи кожне сторіччя немов би за шуфлядку, що замикає окрему добу. Та й тепер часто зустрічаємо в різних історичних працях твердження, що якась там подія характеристична для того чи того сторіччя.

Сучасна історія наочно показує, що історичні доби не починаються від першого року якогось сторіччя і не закінчуються з останнім його роком.

Редактор Ірвінґ Крістол слушно твердить, що 20-те сторіччя не почалося 1-го січня 1901-го року. У своїй статті в „Ню Йорк Таймсі" з 2-го травня ц. р. він пише: „Роки від 1901 до 1914 годі відірвати від попереднього сторіччя, бо ті роки були продовженням усіх тих культурних й економічних процесів, які відбувалися наприкінці 19-го віку".

Старше покоління, — пише Ірвінґ Крістол, — все ще називає роки перед першою світовою війною „старими, добрими часами" і тужить за ними. 1914-го року почався кривавий потоп, в якому купалася Европа — цей творець всіляких ідеологій. Але й перша війна не була початком нової доби, — вона не закінчила того, що почалося в 19-му сторіччі. Не дали нічого нового й ті роки, що виповнили історію від 1919-го до 1939-го, власне до 1945-го року, коли припинилися бойові дії другої світової війни.

Правда, в тих роках свого вершка дійшли ідеології комунізму, фашизму й нацизму. Сталін, Муссоліні і Гітлер матимуть своє місце в світовій історії, але не таке велике, як могло декому здаватися перед і під час другої світової війни. Нацизм і фашизм зникли, і їх відпекуються тепер навіть ті, що ними захоплювались. Комунізм ще тримається, але й він під ідеологічним оглядом не поширився так, як цього побоювалися його противники, коли на історичну арену вийшли новонароджені африканські держави.

Про тоталітаризми, що розпаношилися в Европі між двома світовими війнами, Крістол пише, що це були середньовічні авантюри, які мусіли закінчитися так, як закінчуються всякі авантюри. В економічній ділянці між двома війнами були депресії в різних европейських державах, зокрема велика депресія 30-х років у ЗДА.

Роки до 1945 р. — це тільки підготова до того, що сталося по закінченні світової війни, коли почалася нова доба в історії світу.

Крістол підтримує свої твердження головним чином розвитком економіки. Перед 1945 роком капіталістичні держави в ділянці економіки користувалися поглядами Кейнса та його прихильників, які хотіли стабілізувати капіталістичну систему, ліквідуючи масове безробіття. Нові економісти йдуть далі: вони твердять, що головне завдання кожного уряду — запевнити постійний розвиток економіки.

Цю економічну тезу прийняли всі політичні партії і уряди, без огляду на те, чи вони називають себе капіталістичними, соціялістичними чи комуністичними. Це є економічне „вірую" 20-го сторіччя.

Крістол підкреслює, що в періоді між двома війнами в СССР не появилося жадної поважної праці про марксизм, жадної нової біографії Карла Маркса. Навіть з-поміж комуністичних ідеологів мало-хто дає собі труду перестудіювати Марксів „Капітал". Дехто говорить вже про загальний „занепад ідеологій" та економічних теорій. Захиталася, зокрема, ідеологія ліберального демократизму. Керована з центру економіка щораз більше відсуває теорію про вільну конкуренцію одиниць у приватних підприємствах.

„Тепер, — пише Крістол, — між ліберальними демократіями існує мовчазне порозуміння щодо конкуренції з комуністами в економічній, військовій і політичній ділянках без підкреслювання в цій конкуренції ідеологічних різниць".

Тридцять років тому в ЗДА обурювалися тим, що в СССР переслідують релігію. Тепер лише зрідка згадується про це. Так само реаґують на переслідування комуністами релігії у Великій Британії, в Західній Німеччині, ба навіть в Еспанії генералісимуса Франка.

У 1945-му році над Японією вибухла перша атомова бомба, що її випродукували і випробували головно европейські еміґранти для боротьби проти фашизму й нацизму. Але ця зброя не привернула давньої доби, як цього сподівалися її творці, навпаки — започаткувала нову добу. В цій новій добі, в цьому 20-му сторіччі, яке почалося 20 років тому, людство мусить жити, якщо не хоче само себе знищити.

Д-р Микола Климишин

УКРАЇНСЬКІ СЕРЕДНІ ШКОЛИ

Здається, найвідповідніший тепер час порушити це питання, бо зближається день, коли наші учні восьмих кляс нижчої школи стануть абсольвентами. Аж тепер стає перед батьками виразно питання: де буде продовжувати науку їхня дитина, яка вісім років училася в парохіяльній школі під наглядом наших священиків і сестер, що дбали про її релігійне й національне виховання.

Що ж далі? В які руки ми віддамо наших дітей, які ще тільки на половині дороги?

Це питання не можна злегковажити. І це не є питання лише для батьків. Це питання стоїть перед всією нашою громадою, всією нашою еміґрацією.

Чотири роки, що їх дитина проводить у середній школі, найважливіші в її житті, бо тоді власне формується її світогляд. Провівши вісім років у нижчій українській школі, дитина лише розпочала своє духове формування. Тих початків української мови й інших предметів українознавства, які засвоїв учень за вісім років, не вистачає, щоб утвердити його на ціле життя як українця. Коли він піде до чужої школи, де немає можливостей поглиблювати знання з українства, ледве чи щось з того в пам'яті зостанеться. Протягом чотирьох років на нього впливатиме чужа школа і чуже середовище.

Ще міг би хтось сказати, що ми маємо доповняльні школи українознавства, і вони виповнять те, що в чужих школах нашим дітям бракує. Безперечно, школи українознавства, які відносно добре зорганізовані, мають великі осяги, але все це не те, що може дати українська середня школа, в якій було б приділено певний час щоденно на українїстику, а крім того при інших предметах була б додана відповідна виховна частина. Не менш важливе тут питання рідного довкілля в нашій школі, яке має у вихованні не останню ролю.

У висліді цих і ще багатьох міркувань мусимо подбати, щоб кожна наша більша громада в Америці мала свою середню школу, а менші громади наладнали можливості посилати своїх дітей до цих шкіл.

Звичайно, не легка справа зорганізувати, обладнати й фінансувати свою приватну середню школу. Це потребує великого вкладу праці й фондів, але є тут улегшуючі умовини. Отже, на перший рік можна зорганізувати тільки одну клясу для випускників восьмої кляси нашої парохіяльної школи. Вона може приміститися при тій же школі на рік або й два, маючи тих самих деяких учителів. Заки постане потреба в осібному будинку й осібному учительському складі, мине досить часу, щоб громада підготовилась фінансово, а що найважливіше — побачила наглядно великі користі з нашої середньої школи.

Учні в цій школі матимуть щодня одну годину української мови і одну годину релігії в українській мові, чого вони позбавлені в чужій школі. Як відомо, в публічних школах релігії не вчать взагалі, ані не моляться перед наукою й по науці. В українській середній школі учні будуть, як уже згадано, у своєму середовищі, серед своїх друзів, з якими вони ходили вже вісім років до нижчої школи, також будуть під опікою українців - учителів.

Громада зможе дати абсольвентам університетів гідну працю учителя в такій школі. А це матиме велику вагу в вирощуванні нашої ітеліґенції в Америці. Наш студент по скінченні педагогічних студій звичайно втрачає контакт з українством і з бігом часу губить своє національне обличчя. Коли ж він навчає й виховує українських дітей, то й сам стає щораз кращим українцем.

У нас уже є українські середні школи. Ми вже маємо багато даних, які потверджують наші міркування. А почи нали і ті школи також від самих початків, і творили їх не найсильніші наші громади. Власне найбільш численні громади чомусь досі лишилися позаду.

Зорганізуймо нашим дітям українську середню школу, поставмо катедру української мови, і тоді не будемо питати, де наші діти. Тож до діла!

● **Шведська дипломатка Альва Мірдал**, делеґатка Швеції на17-членній конференції розброєння у Женеві, організує новий міжнародний „центр правди" у Штокгольмі задля аналізи міжнародних конфліктів та вишукування формул для їх мирного ліквідування.

● **Американська база в Омага на Окінаві** в Японії опустіла, бо одну цілу дивізію пересунено в південно-азійський обшир. Більшість американських одиниць з т. зв. спеціяльних військ, вишколюваних для партизанських боїв, вже віддавна в Південному В'єтнамі.

НА ТЕМИ ДНЯ

П'ють з горя

„Вип'єм з горя", — казав російський поет Пушкін. Казав колись, а воно так і тепер.

Часи змінилися, а поневолення — залишилося. То що робити в розпучливій докраю совєтській обстановці? Пити. Спочатку сто грамів. А далі день-у-день норма зростає.

П'ятнадцятирічна дівчина З. Л. з Берислава на Херсонщині розповідає у „Молоді України" з 30 березня ц. р. про свого батька: „коли він з'являється у хаті п'яний, на нас летять ножі і все, що потрапить до рук".

А ось Василь Мельник із села Клембівки, Могилів.-Подільського району на Вінниччині, — то цей, кажуть, вже став лицарем „зеленого змія", тобто горілки.

Протягом одного тижня до редакції „Молодь України" надійшло 763 листи про горілку. Ціла злива листів. П'ють чоловіки й жінки, п'ють старші і п'ють молодші. Ось лист Анастасії Кондрацької з Калинівки на Вінниччині. Донька пише, що мати п'є без просипу. Кілька рядків з листа молодої жінки з Черкащини: „Чоловік п'є, приходить додому серед ночі".

Горілчаний чад стоїть над людьми, які хочуть бодай на деякий час забути про злиденне, виснажливе, одноманітне життя, про черству совєтську дійсність.

П. Панасенко

ПІД КОНТРОЛЕЮ

П'ятдесят чотири гарячих доби будували доменну піч на „Запоріжсталі", — пише 25 квітня ц. р. кореспондент „Радянської України".

„Змагання ввесь час підтримувала партійна група. Вона повсякденно вела роз'яснювальну роботу, доводила до кожного будівельника підсумки змагання, випускала листівки-блискавки; взяла під контролю доставу на місця матеріялів та конструкцій, роботу залізничного та автомобільного транспорту"...

Цей досвід показав, — підсумовує кореспондент, — що доменну піч можна спорудити за 45 діб.

У СВІТІ ЧИТАЧА

Ґолос іздалека

Строката суміш на книгарських полицях найновіших бестселерів, бульварних і детективних романів поруч з творами Аристотеля, Платона чи Цезаря стає щораз більше звичною для ока модерного читача.

А втім, у цю добу завоювання всесвіту, маліє простір і коротшає час тисячоліть. Та й одночасно з бажанням сучасної людини втекти, бодай у вакаційну пору, від гамору гіперцивілізації у світ старовинної Греції чи Риму, справді варто, на зміну гіперпсихологізованій, експериментаторській модерній літературі, звернутися і в читанні до джерел. Приємності з цього експерименту часом більші, як з кількатижневих коштовних і томлячих туристичних ескапад. Адже писав Літтон пораду читачеві:

„В науці читай передусім найновіші речі, в літературі найстарші. Клясична література завжди модерна. Нові книжки оживляють і одягають старі ідеї, старі книжки піддають і збуджують нові ідеї".

І коли в руки читача серед тієї суміші попаде, наприклад, твір Марка Аврелія „Роздумування", відчує він раптом дивну близькість людини з-перед майже двох тисяч років, і здивується актуальністю і свіжістю його писань.

Римський імператор, войовник, мораліст, реформатор, Марко Аврелій мало мав часу, щоб присвятитися писанню філософічних трактатів. Його „Роздумування" — це нотатки, рефлексії, що відзначаються легкістю й прозорістю викладу; це одночасно, мабуть, найкращий виклад практичного застосування філософії стоїків. Для модерної людини, роз'їдженої сумнівами, незрівноваженої, опанованої незрозумілим страхом і сумнівами, зустріч з творами Марка Аврелія корисна, це наче гутірка з досвідченим другом, наче сеанс з терапевтом - невропологом. Ось так він пише:

„Від діда свого Веруса навчився я добрих звичаїв і панування над своїми пристрастями.

З доброго імени і спогадів про свого батька — поміркованости і мужнього характеру.

Від моєї матері побожности, доброти та поздержливости не тільки від злих учинків, але й від поганих думок...

Від мого прадіда..."

Довгий список учителів Марка Аврелія, довгі шляхи формування досконалої людини, і кожний ступінь викликає в читача власні рефлексії про його формування, про його вчителів, про його життьові осяги.

А тим часом автор веде читача вправно від проблеми до проблеми, дорогами філософічних шукань, нотатками про щоденне життя, про все, що тривожить людське серце, як тривожило тому дві тисячі років.

„Живи з богами. А з богами живе той, хто постійно дає доказ, що його душа щаслива тим, що приділено їй, і що вона робить усе, чого бажає добрий дух, якого дав Зевс кожній людині для охорони й проводу як частину себе..."

„Не поступай так, начебто ти мав жити десять тисяч років. Над тобою висить смерть. Коли живеш, коли це в твоїй силі, будь добрий!.."

„Інтеліґенція всесвіту — соціяльна. Відповідно до того створила вона нижчі речі для вищих і достосувала вищі одну до одної. Ти бачиш, як вона підпорядкувала, скоординувала й призначила всьому його відповідну частину і згармонізувала між собою речі, що є найкращі..."

„Ніколи не вважай за корисне для тебе те, що приневолило б тебе зламати слово, втратити пошану до себе, ненавидіти другу-людину, підозрівати, крутити і діяти як гіпокрит, бажаючи заховати щось за стінами й куртинами..."

„Знайди час навчитися чогось нового й доброго і перестань метушитися безцільно..."

„Не будь огірчений, розчарований чи невдоволений, якщо не вдалося тобі зробити все згідно з правдивими засадами; якщо тебе спіткала невдача, починай знову, і будь вдоволений, якщо більша частина з того, що робиш, згідна з людською природою, і люби те, до чого ти вернувся..."

„Кажеш, люди не захоплюються твоїм дотепом. Хай буде й так. Чи одного людина не може, бо природа її до цього не створила. Прояви тоді прикмети, якими наділено тебе: щирість, серйозність, видержливість у праці, вдоволення своєю часткою, добру волю, погорду до розкошів..."

„Коротке людське життя, — пише Марко Аврелій, повертаючись до улюбленої теми, — коротка навіть найдовша посмертна слава, але й вона можлива тільки через продовження бідних людських істот, що швидко помруть, не знаючи навіть добре про себе, а тим менше про того, хто помер давно..."

Чи справді так? Якщо багато золотих думок великого римлянина, а їх можна цитувати в нескінченне — якщо їх годі заперечити, цю останню читач, прочитавши з приємністю твір, заперечить без надуми. Адже посмертна слава автора „Роздумувань" жива і сьогодні, по майже двох тисячах років.

І. Смолій

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПЛЕКАТИ ТВОРЧІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ДУХА

Америка та інші країни світу, де сконцентроване життя нашої еміґрації, є тереном для зберігання і розвитку нашої національної творчости. Україна поневолена фізично і духово. Вся творчість насичується там московсько - комуністичним змістом. Отож лише на еміґрації є спроможність плекати національну ідею через видавання творів наших культурних працівників та письменників. Скитальщина багато доброго видала. Є в нас завзяті й витривалі працівники пера. Прекрасні і цінні твори появилися завдяки меценатам нашої літератури. Ці твори колись стануть великим вкладом до скарбниці не тільки української, але й всесвітньої культури.

Проф. Т. Пасічник видав прегарну епопею про визвольні змагання українського народу — „Кость Гордієнко". Ще, здається, має він один том до видання, але на це треба грошей. Приготовив також велику наукову працю — „Історію всесвітньої літератури". Ця праця обіймає історію світової літератури від найдавніших часів аж по сьогодні.

Ці праці можуть мати велике значення. Дошкульною втратою і гріхом було б для української спільноти, якщо залишаться вони мертвими на пожовклих листочках паперу. Проф. Пасічник усі тяжко запрацьовані гроші вклав у видання своїх творів, тому громадська поміч є конечною для видання його ще не друкованих праць.

Чи знайдуться такі організації або й окремі особи, що могли б своїми пожертвами допомогти в цій справі? Великих фінансових зисків з цих видань не буде, але колись вони стануть багатством усієї української нації.

Щоб це не виглядало на харитативну поміч, я думаю, що добре було б, якби всі наші народні доми, горожанські клюби, церковні громади, школи та окремі громадяни закупили твори проф. Пасічника для своїх бібліотек, щоб за зібрані гроші він міг видати свої ще не надруковані праці.

о. П. Ковальчик

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Ол. Зозуля

ЧОРНИЙ ХЛІБ

Я ще раз перечитав написаний мною нарис і остаточно вирішив до друку його не давати. Але як виправдати витрачені на поїздку сто карбованців редакційних грошей?

Зрештою це вже не моя справа...

Стою перед суворим редактором, що смакує підозрілого вигляду рідину під назвою „кава".

— Ну, як?

— Погано та ще й дуже...

— За годину, щоб нарис лежав на моєму столі.

— Нарис написано, але друкувати його...

— Читай!

Я сів і почав якимсь чужим голосом:

„Сьогодні, як і кожного дня, в цей самий час, усі шахти разом заспівали вунісон своє довге „г-г-у-у-у". Це — знак, що тисячі вуглекопів першої зміни появилися на поверхні землі і на повні груди вдихають свіже повітря.

Це люди, що третину свого віку живуть і працюють в підземеллі: наче кроти, плазують вони у темних норах, добуваючи „чорне золото", що дає народові тепло і світло. І тому вони з захопленням втішаються кількома годинами денного світла, завершуючи їх в брудних пивних „Харчоторгу": горілка, вино і пиво — духова їжа вуглекопа.

Сьогодні мало-хто пішов утоптаними стежками. Велика афіша на вікні клюбу „Гірняк" кликала всіх на „Літературний вечір українських письменників". Вже сама афіша спростовувала твердження деяких профкомівських культурників, що гірняки — глухі до української літератури. Ще далеко до початку сотні людей гурмилися на майдані біля клюбу. Чимало з них було у „веселому настрої". Гістерично захлинаються гармошки і „солісти" на повну потужність легенів горлають:

Многоє слихала,
Многоє відала,
Многоє узнала —
Ш-а-а-а-хта номер три...

Після третього дзвінка пісня урвалась. Маса лявиною посунула до залі. В буфеті стомлено сопе помпа пивної бочки. Важко зрозуміти, чи це літературний вечір, чи вечір вокальної самодіяльности, бо „хор" з кухлями в руках надривається: „Налєй, налєй бокали полней..."

Світло погасло і буфет спорожнів. Коли маса вгамувалась, на сцені появилась кремезна постать у вишиваній сорочці. Це — юзівський старожитець. Він зухвало потягнув себе за правий вус, зміряв шахтарів очима так, ніби шукав серед них підозрілих облич.

— Товариші! До нас завіталі дорогіє гості, українскіє пісателі. Дозвольте мені їх вам представить.

Під гучні оплески на сцену вийшли: Іван Микитенко, Іван Кулик та Мирослав Ірчан.

„Вечір" відкрив Микитенко читанням своїх „Вуркаганів".

Спочатку шахтарі уважно слухали, навіть в окремих місцях вголос підтакували.

Проте, до кінця у них терпцю не вистачило. Голоси на залі глушили читача. Хтось не витримав і п'яним голосом вигукнув:

— Давай следующий!

„Следующим" виступив Кириленко. Очевидно тому, що він читав уривок нудної повісти „Перешихтовка", яка своїм змістом не цікавила шахтарів, авторові не судилось використати своїх 20 хвилин. Із залі закричали:

— Про міжнародне положення!

— Про нещасливу любов!

Треба було рятувати „вечір" і на ходу міняти програму. Тому Мирослав Ірчан почав розповідати, у ліричних тонах, про життя робітників в Америці й Канаді.

Заля завмерла. Ще ніколи з такою увагою не прислухались шахтарі до кожного сказаного слова. Може тому, що мова йшла про чужі, незнані країни, а може й тому, що розповідач яскравими образами малював нестерпне становище американських робітників.

— Коли прокидається ранок, — казав він, — по вулицях Ню Йорку, наче зграя голодних вовків, бродять тисячі бездомних. Вони обідрані, босі, голодні. Вони порпаються по смітниках, щоб знайти якусь недогризену кістку і задовольнити вимоги порожнього шлунку. А коли настає вечір, вони шукають притулку в громадських парках. Це живі трупи, що втратили право бути людиною, щоб жити і творити. А навколо вирує життя: захлинаються джази, ллється рікою шампанське...

Промовець говорив понад реґлямент. Здавалося, що його б слухали до світанку, бо він сам там жив, усе те бачив, переживав.

Після виступу Ірчана запитання. Наче хтось розв'язав мішок і посипав з нього ті запитання на приголомшеного письменника. Здавалось, слухачі хочуть відразу пізнати в усіх деталях будні американських робітників. І ось останнє питання:

— Скільки в Америці коштує фунт чорного хліба?

Письменник зніяковів. Але, хвилинку помовчавши, спокійно відповів:

— В Америці чорного хліба нема, бо його ніхто не купує. Усі їдять тільки білий хліб. Коштує він сім центів фунт.

І раптом уся заля заревла. Фунт чорного хліба перекреслив усю розповідь. І не було такої сили, щоб стримала розбурхану стихію. Кожен брався коментувати на всі лади розповідь. Біля дверей хтось вигукнув:

— Годину молов про злидні, а виходить, що там люди не хочуть їсти чорного хліба.

— Ач, паразит!...

Гуртами розходились знайомими вулицями до брудних пивних. І знову та сама пісня „Многоє слихала..." — під звуки гістеричної гармошки.

Літературний вечір провалився. А шкода, бо, крім хліба, шахтарі потребують духовної поживи..."

Я замовк. Редактор почухав у потилиці, глянув на мене, наче вперше побачивши, і відрубав:

— Дурень. Пропав, як метелик у бурю!

Я не зрозумів, до кого відносяться ці слова: Ірчана чи до мене.

— Що ви думаєте з цим нарисом зробити? — спитав редактор.

— Спалити.

— Краще порвіть на моїх очах.

І я порвав. Але порвав лише папір: нарис зберігся в пам'яті на все життя.

В СУБОТУ, 22-ГО ТРАВНЯ ПО ПОЛУДНІ, ВЕЛИКІ ВРОЧИСТОСТІ ВМУРУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ У ПОСТАМЕНТ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ!

Володимир Душник

Юліян К. Ястремський — архітект і мистець

16-го травня громада українців католиків в Нюарку посвятить нову величаву церкву св. Івана Хрестителя при Санфорд евню і Айві вулиці. На посвяченні зберуться численні українські та американські духовні особи на чолі з Митрополитом Амвросієм, ряд визначних українських і американських провідних діячів, представників організацій і товариств та делегати міських, стейтових і державних установ.

Нова церква, яку недавно назвав репортер однієї американської газети „величним і чудовим твором", побудована за оригінальним пляном архітекта Юліяна К. Ястремського з Ню Йорку.

Юліян К. Ястремський

Це вже не перша церква запроєктована цим архітектом, тому й варто б познайомитися з працею цього верана українських архітектів і мистця свого діла, який визначився вже в архітектурному плянуванні в ЗДА і Канаді.

Юліян К. Ястремський, син українських імігрантів, народився в Канаді. Його батько, Тома А. Ястремський, був видатним українським імігрантом - піонером, який прибув з Чернівець на Буковині і поселився у Вінніпеґу в 1890-их роках. Під час першої світової війни Тома Ястремський був урядовцем іміґраційного уряду Канади і допомагав багатьом українцям та іншим слов'янам - іміґрантам в їх труднощах в країні нового поселення. Він збудував український народний дім, піддержував українські школи та був активний в канадійському політичному житті. Він теж допомагав у заснуванні Допомогового Т-ва св. Миколая і української католицької парохії святих Володимира та Ольги у Вінніпеґу. Мати Юліяна Ястремського, Осипа, дівоче прізвище Гасвська, була теж українською іміґранткою із Озерян в Західній Україні. Обоє родичі Юліяна вже давно померли.

Юліян Ястремський вчився в українській католицькій парохіяльній школі св. Миколая та в публічній народній школі, опісля в середній школі св. Івана і вкінці в Манітобському Університеті. Молодий Юліян був активним спортовцем у школі і належав до різних молодечих організацій та хлоп'ячих клюбів; він здобув декілька чемпіонатів у легкій атлетиці та перше місце в конкурсі учнів середніх шкіл у виголошуванні промов. Юнак Юліян був теж диригентом хору.

Юліян Ястремський закінчив Манітобський Університет із ступнем бакалавра архітектури у 1932-му році, коли життя Канади, як і ЗДА, було під впливом депресії. Він відразу кинувся у вир праці в ділянці творчого проєктування і будівництва хат, домів та великих будівель. Ще як студент він одержав був другу нагороду за проєкт бібліотеки - пам'ятника. Його зацікавлення архітектурою церков і шкіл проявилося вчасно, коли він здобув перше місце в своїй клясі за проєкт церкви і парохіяльного будинку, та коли він вибрав собі на тему кінцевої іспитової праці в університеті проєктування середніх шкіл.

В початкових роках своєї праці в Канаді, тобто перед переселенням у 1939-му році до ЗДА, молодий архітект Ястремський виконав проєкти понад 250 мешканевих будинків. В ЗДА він продовжував студії архітектури в Колюмбійському Університеті, де в 1942-му році здобув собі ступінь кандидата наук (Master of Science) в ділянці архітектури. Восени цього ж року був він покликаний до військової служби в армії, з якої одержав після відбуття початкового вишколу по шести місяцях почесне звільнення, а рівночасно з ним і горожанство ЗДА.

Під час війни Юліян Ястремський був архітектом-асистентом у Крайовій Мешканевій Аґенції, а від 1943 до 1947 року працював шефом архітектурного відділу Сталеварної Компанії Бетлегем у відділі Будівлі Кораблів, завданням якого було плянування і будівництво в чотирьох корабельнях в Ню Йорку.

У 1947 році Юліян Ястремський відкрив своє власне бюро і започаткував кар'єру дуже активного і продуктивного самостійного архітекта. Він став від 1949 р. членом Американського Інституту Архітектів. Загальна практика архітекта Ястремського обіймає плянування і нагляд над конструкцією різного роду будівель, включно до шкільних, церковних, комерційних, промислових та мешканевих. Але ґрунтовні студії архітектури українських церков дали Юліянові Ястремському спеціялізацію в ділянці проєктування українських церков.

Його видатнішими із численних творів на терені ЗДА є: Семінарія св. Василія у Стемфорді — стара, збудована в 1941-му році і нова, якої будову закінчено у 1964-му році; Парохіяльна Школа і Авдиторія в Перт Амбой, Н. Дж.; Ганґара „Д" на летовищі повіту Вестчестер, Н. Й.; Семінарія св. Йосафата у Вашинґтоні, Д. К.; Українська Католицька Церква Успення в Перт Амбой, Н. Дж.; Парохіяльна Школа св. Михаїла в Йонкерс, Н. Й.; Українська Католицька Церква св. Михаїла в Ню Гейвені, Конн.; Українська Католицька Церква Христа Царя у Філядельфії, Па.; Українська Католицька Церква св. Івана в Нюарку та монументальна Катедра Непорочного Зачаття у Філядельфії, будова якої буде закінчена у 1966 році.

В проєктах українських церков Ю. Ястремський постійно застосовує свій довголітній досвід, знання та талан для творення будівель сучасного типу, які не лише відповідають найновішим вимогам плянування та конструкції, але і віддзеркалюють традиційну суть та культурну спадщину українського народу, народу, з якого вийшов Ю. Ястремський, та якого національне, культурне, релігійне і політичне життя лежать йому глибоко на серці.

Ю. Ястремський одружений з українською співачкою Ольгою Лепкою, відомою з концертів в Західній Україні, в Канаді та останньо в ЗДА, де вона виступала також в концертовій залі Тавн Гол в Ню Йорку. Дружина Ю. Ястремського, відома в мистецькому світі під прізвищем Лепкова, підготовляє тепер видання серії українських ґрамофонних платівок, які мають незабаром появитися в продажу.

Згідно з доступними авторові цих рядків інформаціями, Юліян Ястремський є єдиним в Америці українським архітектом із своїм власним бюром. Він постійно перебуває в українських культурних колах, а його знання української мови, хоч він ніколи не був на Україні — подивуґідне! Він є членом ряду українських культурних та професійних товариств, в тому й почесним членом хору „Думка" в Ню Йорку. Своїми щедрими пожертвами він постійно піддержує гідні уваги почини і справи.

Найкращим свідоцтвом багатосторонніх здібностей Юліяна Ястремського є саме твори його архетектурної праці, які заслужили собі загальне признання.

Літературно-допомоговий фонд українських письменників в еміґрації

Звернення до українського громадянства Комісії ЛДФ

Вже більше як десять років існує Об'єднання Українських Письменників в еміґрації „Слово", що гуртує майже всіх українських письменників в Америці і поза нею. Члени ОУП „Слово" видали вже чимало книжок, а також досі вийшли в світ два великих збірники „Слово" (ч. 1 — 500 і ч. — 400 сторінок), де утривалено не тільки творчість наших сучасників, а й збережено твори письменників, що були зліквідовані совєтським режимом. Як єдине, не льокальне, а загально - громадське об'єднання письменників в еміґрації „Слово" вже не раз було об'єктом нападів совєтської критики в пресі та окремих виданнях. ОУП „Слово" виконує конечну та незаступну ролю в розвитку української літератури взагалі поза межами рідного краю. І виконує її, можна сказати, самотужки, без жодної допомоги будь-яких наших установ, лише за допомогою нечисленних ентузіястів літератури і мистецтва, що усвідомлюють вагу такого об'єднання, як „Слово", в культурному процесі еміґрації.

Протягом всієї своєї діяльности ОУП „Слово" ніколи не зверталося до нашого громадянства за будь-якою допомогою. Нам вистачало, що громадянство купувало наші, здебільшого видавані власними коштами авторів, книжки і тим творило базу для видання творів нових. Проте, особливо в останні роки, в житті письменницької громади, члени якої розкинені по всіх закутках західнього світу, що актуальніше і болючіше постає справа, з якою самі письменники не в силі впоратися. Тут потрібна співучасть, зрозуміння і допомога всієї нашої свідомої української громади. Це справа — негайного і конечного створення Літературно-Допомогового Фонду Письменників!

Тому, згідно з ухвалою 2-го з'їзду Об'єднання Українських Письменників в еміґрації, з 26 грудня 1964 року, про утворення Літературно-Допомогового Фонду — ЛДФ, Президія ОУП „Слово", на своєму засіданні з 7 лютого 1965 року, покликала до життя спеціяльну Комісію ЛДФ в складі: Святослав Гординський — голова, Микола Понеділок — заступник голови, Іван Керницький — фінансовий референт, Артем Орел — секретар.

У висліді підготовчої праці Комісії ЛДФ накреслено ряд організаційних заходів, а зокрема утворено дієві місцеві осередки ЛДФ майже по всіх більших скупченнях української спільноти в Америці й Канаді, які, сподіваємося, найближчим часом розгорнуть належно свою працю.

Центральна Комісія ЛДФ звертається до всіх українських людей доброї волі, до всіх наших церковних громад та їх духових наставників, до всіх суспільних, культурних і професійних організацій, до всіх бизнесменів, лікарів, інженерів, промисловців, до всіх працюючих людей української спільноти у вільному світі і взагалі до всіх читачів і прихильників української вільної літератури —

Підтримайте всебічно нашу акцію!

Своїми скромним пожертвами допоможіть розбудувати Літературно - Допомоговий Фонд українських письменників в еміґрації.

Усі евентуальні пожертви просимо висилати безпосередньо на спеціяльний рахунок ЛДФ ч. 3727, при українській кредитовій кооперативі „Самопоміч" у Ню Йорку на адресу:

Selfreliance (N. Y.)
Federal Credit Union,
98 Second Avenue
New York, N. Y., 10003
U.S.A.

Чеки чи „Моні ордер" просимо виписувати на:
Selfreliance (N.Y.),
F.C.U., Account No. 3727

Листи з запитаннями, пропозиціями й побажаннями просимо надсилати на адресу Президії ОУП „Слово":

"Slovo"
25 East 78th Street
New York, N. Y., 10021

Комісія Літературно-Допомогового Фонду Письменників:

Святослав Гординський — голова, Микола Понеділок — заступник голови, Іван Керницький — фінансовий референт, Артем Орел — член управи і секретар, Роман Маланчук — член управи і секретар.

„ПОТІШИВ" КИЯН

Директор Київської центральної крамниці „універмаг" — Н. Наливайко у своїй статті, надрукованій 24 квітня ц. р. в часописі „Рабочая Газета", „потішив" киян, що „в другому півріччі 1965 року в крамниці будуть перебої з постачанням чоловічих плащів, жіночих суконок, шкільних суконок для дівчат та інших виробів."

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 14-го травня 1965 р. в Ню Йорку, після важкої недуги,
заосмотрена Святими Тайнами, на 52-му році життя,
відійшла у Вічність
наша Найдорожча

ЖЕНА, МАМА дітям і БАБЦЯ внукам

ОЛЕНА ҐЕЛЕТІЙ

з дому Боберська

Покійна була членкою УНСоюзу, як також УРСоюзу. Вона народилась 5-го червня 1913 р. в Бервіку, Па.

Залишила в смутку чоловіка Івана, сина Йосипа, лікаря, доньку Олену, заміжню за адвокатом Тадеєм Майхереком, доньку Іванну, студентку, 5-ро внуків, 4-х братів і дві сестри.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 18-го травня 1965 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення Петра Яреми до церкви св. Юря при 7-ій вул., де буде відправлена Служба Божа, після чого похоронний похід поїде на цвинтар Кальварія на Квінсі.

Горем прибита РОДИНА

МАРІЯ БАРЧИШИН

з дому ПШЕНИЦЬКА

Народилася 18-го квітня 1920 р. в селі Дністрик Дубовий, повіт Турка, Зах. Україна. Померла 6-го травня 1965 р. в Челен, Ваш. по довгій недузі.

Залишила чоловіка МИКОЛУ і троє дітей: ГЕЛЕН, КАСЮ і ТЕРЕСУ, а в Галичині батька ПЕТРА, нерідну маму, три сестри і двох братів.

Похорон відбувся 8-го травня 1965 року в 10-ій годині ранку в Челен, Ваш. в Римо-Католицькому Костелі.

В похороні взяли участь сотки громадян Челену, бо Небіжка була доброї вдачі і всі її тут любили і шанували.

Вступні завваги головного предсідника УНС Йосипа Лисогора

(Закінчення зі стор. 1-ої)

де", але тепер не час на таку лицарську реакцію. Навпаки, теперішня ситуація повинна ще тільки скріпити нашу рішучість продовжувати боротьбу за наші принципи і наші вірування із ще більшим запалом та ще більшою напругою, ніж досі.

Студіюючи історію наших земляків, ми приходимо до висновку, що українці це подивугідний нарід. Від майже сто років, де б вони не поселились у вільному світі: в Північній чи Південній Америці, в Австралії чи в Европі, вони творили і залишились солідною демократичною групою християн, глибоко релігійних, послушних законові, надзвичайно працьовитих і самопевних. Наші земляки в Україні, в моїй опінії, такі самі, хоч тепер і безсильні, щоб взяти свою долю в свої руки. Подумаймо тільки хвилину над пережиттями і відданістю найбільшого сьогодні між живими українського мученика кардинала Йосифа Сліпого, щоб переконатись, що Україна і український нарід ані не покорені, ані не навернені на безбожництво — вони поневолені Москвою.

Ми твердили і твердимо, що тривкий мир у світі можна досягнути тільки тоді, як усі нації будуть вільні і незалежні. Ми твердили і твердимо, що комуно-московський імперіялізм є головним ворогом такого ладу в світі, якого прагнуть вільні люди, тому отже імперативом є розвалити цю імперію та визволити Україну і всі поневолені Москвою народи. Елімінація комуно-московської експлуатації не-російських народів є абсолютною передумовою тривкого миру в світі. Цей самий принцип відноситься й до комуно-китайського імперіялізму.

Наше становище проти комунізму було й є ясне та зрозуміле. В минулому здавалося, що ми в цьому самі. Але сьогодні обставини змінилися. Все більше й більше наших лідерів у столиці країни, в Об'єднаних Націях та закордоном користуються тією мовою, тими арґументами і тими ідеями, що їх ми голосили ввесь час. А від початку цього року наш уряд у Вашинґтоні вже не тільки говорить, але й діє.

Було б з мого боку самохвальбою твердити, що українці відповідальні за ці зміни в ситуації. Але було однаково нереалістичним переочувати наш вклад у теперішню політику.

Ці мої вступні завваги могли б до деякої міри видаватись невластивими, чи такими, що відбігають від проблем на нашому порядку — огляду активности Союзу. Проте, в своїй власній душі я вважаю за неможливе мислити про нашу організацію із виключенням її зв'язку і відношення до 190 мільйонів американців, 20 мільйонів канадійців та около 50 мільйонів наших українських земляків в Україні та в інших країнах світу сущих. Кількість нашого членства, розміри наших ресурсів та наші досягнення стягнули на нас увагу українського світу. Подобається нам це чи ні, ми не можемо оминути критичного розгляду.

Тому то, на наших нарадах цього тижня ми мусимо зосереджувати нашу увагу не тільки на таких матеріяльних аспектах, як збільшування кількости членства, фінансовий ріст та кількість наших публікацій, але ми мусимо знову активно потвердити нашу відданість принципам, на яких наші батьки-піонери заснували цей Союз. Що ми зробимо і чого ми не вчинемо під час нарад цього тижня, матиме свій позитивний чи неґативний відгомін не тільки в нашій власній Громаді, але до деякої міри й серед українського народу та серед українських поселенців у всьому світі.

Тепер, згідно з нашою традицією, пом'янімо вставанням з місць та хвилиною мовчанки усіх тих наших членів, що у звітовому часі відійшли від нас у вічність, і опісля підемо до пам'ятника Шевченкові на цьому нашому шматку України на вільній американській землі, щоб віддати поклін Кобзареві України, незрівняному патріотові і борцеві за волю, нашому Патронові.

У Південному В'єтнамі сталась катастрофа на летовищі з важкими втратами для ЗДА

Бієнгоа. — На військовому летовищі в Бієнгоа, за 12 миль від столиці Південного В'єтнаму Сайґону, сталася в неділю 16 травня велика катастрофа, причини якої покищо не з'ясовані. Внаслідку вибуху на одному літаку, що з вантажем бомб чекав на відлет на воєнну місію проти комуністів, наступив цілий ряд дальших вибухів. Внаслідку знищено 27 бомбардувальників типу Б-57 і коло 13 дальших пошкоджено. Число вбитих американських вояків, летунів, летунського персоналу і вояків подають на 21-26, а число ранених на 63, з чого 23-ох залишились у шпиталі. Генерал Джозеф Мур, командант Другої летунської дивізії, заявив, що причиною катастрофи не був саботаж. Генеральний інспектор летунства генерал Вільям Мартін негайно на вістку про цю подію відлетів до Південного В'єтнаму, щоб особисто керувати слідством, яке устійнило б безсумнівні причини тієї найбільшої за час війни у Південному В'єтнамі катастрофи. — Тим часом вже 4-ий день не було летунських виправ проти Північного В'єтнаму. З американських військових джерел заявлено, що це діється „з оперативних причин", але часописні коментатори твердять, що Президент рішився тимчасово припинити ті налети власне з мотивів політичних: щоб заперечити комуністичній пропаґанді, наче б американська мирова пропозиція була нещира.

ЮВІЛЕЙ УСС...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

виконали члени Театру „Слово" під керівництвом дир. Й. Гірняка в складі: Володимир Змій, Ольга Кириченко-Шуган, Микола Французенко, Ігор Шуган і Михайло Яблонський. Постава була в руках Олімпії Добровольської. „Апель Поляглих" виконали комбатантські і молодечі організації під проводом ген. штабу ген.-хорунжого Аркадія Валійського, почесного голови Комітету. Приявним кол. УСС-ам вручено Пропам'ятні відзнаки. Святочну промову виголосив історик УСС д-р С. Ріпецький. У мистецькій частині оперна співачка Галина Минаїв - Андреадіс відспівала при фортепіяновім акомпаніяменті проф. Олександра Омельського „Фіналь" — Лепкого - Січинського; „Засумуй трембіто" — Купчинського-Нижанківського і „Думу" М. Гайворонського та як наддаток „Ой упали сніги білі". Метрополітальний хор „Думка" під диригентурою Івана Задорожного, при форт. акомпаніяменті д-ра Олександра Берника виконав „За рідний край" — Купчинського - Гайворонського „Журавлі", слова Б. Лепкого, мел. Л. Лепкого, аранж. на хор М. Гайворонського; „Ой нагнувся дуб високий" — Голубця-Гайворонського, сольо Андрія Добрянського, та „Гей у лузі червона калина". Співом „Ще не вмерла Україна" закінчилась Академія, точки якої присутні, що виповнили залю вщерть, приймали із захопленням.

Зустріч з громадянством

В понеділок 16-го травня пополудні відбулася на великій залі Українського Народного Дому зустріч із громадянством. За столами засіли кругло 400 осіб, в тому близько 100 колишніх Українських Січових Стрільців. Зустріч відкрив голова Громадянського Комітету д-р Іван Козак. Вступну молитву перевів. о. парох Орест Засійбіда, ЧСВВ, а кінцеву — о. протопресв. Лев Весоловський. З усними привітами від різних центральних і місцевих громадських політичних, культурних, комбатантських і станово - професійних установ та організацій зголосилися кругло 30 осіб, з яких деякі виголосили коротке привітання. Закінчили офіційну частину бенкету короткими промовами голова ОбВУА д-р В. Галан і голова Головної Ради Братства УСС І. Поритко. Тостмайстрим був ред. Іван Кедрин - Рудницький. Обід тривав від години 2-ої о 4:30 по полуні.

Ювілейна Виставка УСС

В неділю о год. 11-ій перед полуднем в трьох залях Українського Народного Дому відкрито Ювілейну Виставку історичних пам'яток Українських Січових Стрільців. Відкрив Виставку голова Виставкого Комітету д-р Степан Ріпецький, який виголосив промову про те, що УСС, як співається у їхньому гимні, йшли не тільки „визволяти Україну з московських кайдан", але ставили собі ціллю „зберегти стрілецьку славу". І вони це з успіхом виконали, як про це свідчить оця Виставка, яка мистецькими образами О. Куриласа, І. Іванця, Ю. Буцманюка, Е. Козака, І. Кучмака та М. Мороза — зберігає стрілецьку славу для прийдешніх поколінь українського народу. На Виставці є понад 399 світлин із стрілецького побуту, десятки документів про стрілецький рух та про Леґіон УСС, а також показано історичні предмети, що відносяться до УСС. Виставка буде відкрита до 23-го травня.

Короткі вісті

● **Бальдур фон Ширах**, колишній лідер нацистської молоді, втратив був в лютому ц. р. праве око у невдачній операції у британському військовому шпиталі в Західній Німеччині. Ширах відсиджує у в'язниці Шпандав у Берліну 20 років засуджений у Нюрнберґу, як воєнний злочинець, і має вийти на волю 1 жовтня наступного року.

● **Державна польська телевізійна стація**, одинока на всю Польщу, наслідує американське видовище з штудерними запитами, за правильну відповідь яких дається високі грошові нагороди до 25.000 злотих. Найтрудніші запити стосувалися цитат з різних американських книжок і учасники конкурсу мали назвати авторів.

„Тризуб" — Ноттінґгем Форест 2:3

Філядельфія, 16-го травня. — Міжнародні змагання футболістів „Тризуба" зі сильною дружиною Ноттінґгем Форест з Англії закінчилися скромною перемогою англійців 3:2. Цей низький вислід є безсумнівним успіхом „Тризуба", коли брати під увагу, що англійська дружина грає футбол високої кляси і має великий досвід у міжнародних зустрічах. „Тризуб був у цих змаганнях рівнорядним противником і двічі провадив. Перші ворота здобув „Тризуб" вже на 5-ій хвилині зі стрілу Ферейри. Двадцять хвилин пізніше англійці здобули вирівняння і півгра закінчилася вислідом 1:1. Сімнадцять хвилин після перерви Ферейра знов здобув ведення для „Тризуба". На 26-ій хвилині Ноттінґгем зрівняв рахунок, а п'ятнадцять хвилин перед кінцем здобули англійці переможні ворота не без вини воротаря Новеллі, який через вибіг зле уставився при стрілі по воротах.

По змаганнях „Тризуб" гостив англійських футболістів у своїй домівці. Вже в часі змагань прибув до Філядельфії довго очікуваний новий воротар для „Тризуба", Тарнавський. Цей відомий футболіст народився в Рогатині і еміґрував до Арґентини з батьками, будучи малою дитиною. Там він навчився грати футбол, виступав як репрезентант Арґентини, а останньо грав на воротах у сильній дружині „Америка" в Уруґваю.

УСК Ню Йорк переміг минулої неділі Грецько Ам. СК вислідом 1:0 у мистецьких змаганнях футбольної Ліґи Східної Конференції. Впродовж цілої зустрічі дружина УСК-у була технічно кращою і переважала, але напад не дописав стрілово. Одинокі ворота здобув молодий Роман Кіляр вже в першій половині. Після цієї перемоги УСК знов висунувся на перше місце в Південній Дивізії Східної Конференції з точками 21:9 та відношенням воріт 33:12.

„Чорноморська Січ" Ньюарк програла свої мистецькі змагання Північної Дивізії Східної Конференції на виїзді в Бостоні з дружиною „Метрос" вислідом 0:3. До цих минулонедільних змагань виступила „Ч. Січ" у неповному складі. „Ч. Січ" займає безвиглядне останне місце Північної Дивізії з точками 4:26.

Інші висліди змагань Східньої Конференції: „Дойчунґарн" — „Джуліяна" 3:0, „НЙ Ґунґарія" — „Мінерва ПФ." 4:2.

● **Дірк У. Стіккер**, кол. генеральний секретар Атлантійського Союзу (НАТО), голляндський дипломат, написав статтю з гострою критикою політики французького президента де Ґолля. Він звернув увагу, що де Ґолль зламав договір з 1954 р., за яким треба було звернутися спершу до партнерів з Західньої Европейської Унії, заки рішено у Франції будувати власну атомову зброю; Стіккер натякнув, що це може стати прецедентом для Західньої Німеччини — зробити те саме.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС
ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ІВАН СОХОРОВИЧ, член 385 Відд. УНС ім. Запорожська Січ, помер 16 березня 1965 р. Народився 29 травня 1888 р. в Маковисках, Зах. Україна. Покійний був дуже активним членом і прикладним громадянином. Оставив в глибокому смутку дружину Марію, сина Володимира та багато приятелів.
Вічна Йому Пам'ять!
Яр. Карпяк, секр.

МИХАЙЛО ТРЕМКО, довголітній член Б-ва св. Стефана — 221 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., по професії адвокат, б. суддя, помер 28-го березня 1965 р., проживши 72 роки. 55 років був членом УНС. Покійний родився в Тейлор, Па. Оставив у смутку дружину Анну, 3 синів Едварда, Норберта і Михайла та 6 внуків. Похорон відбувся 31 березня ц. р. в якому взяло участь багато людей.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

МИХАЙЛО НІДЗА, член Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. УНС в Дітройті, Миш., помер 29-го березня 1965 р. Покійний народився 1886 р. в селі Остап'є, повіт Скалат, Україна. Полишив у смутку сестру Марію і сестрінку. Похорон відбувся 2-го квітня 1965 р. з похор. заведення до церкви св. І. Хрестителя при участи рідні, членів Б-ва та приятелів. Тлінні Останки Покійного спочивають на кладовищі Holy Cross, Dearborn, Mich.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

МАРІЯ КУЛИНИЧ, членкиня 387-го Відд. УНС в Вилиментик, Конн., померла після довгої і тяжкої недуги 26-го січня 1965 р. Покійна народ. 14 березня 1888 р. в с. Стретин, пов. Рогатин, Галичина. Залишила в глибокому смутку чоловіка, 3 синів, 3 доньки й 9 внуків. Похорон відбувся 29 січня ц. р. з похор. заведення в Кольчестер до церкви а відтак на цвинтар св. Марії в присутності членів родини, приятелів та знайомих і членів УНСоюзу.
Вічна Їй Пам'ять!
В. Олійник, секр.

ПАВЛО ГУК, член 387-го Відд. УНСоюзу в Виллиментик, Конн. згинув трагічно на 59 році життя. Покійний народ. 22 вересня 1905 р. в с. Занесівка, пов. Скалат, Зах. Україна. Похорон відбувся 6 березня 1965 р. з похор. заведення до Церкви в Кольчестер, а відтак на цвинтар св. Марії в колі родини, приятелів, знайомих та членів УНС.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Олійник, секр.

АННА ОГЛОБЛИНА, з дому Фролова, донька Якима й Уляни з Дубинських Фроловких, народжена в Києві 2-го лютого (ст. ст.) 1892 р., членка 253 Відд. УНС ім. Івана Франка в Людлов, Масс. з 31 травня 1951 року, по довгій і важкій недузі упокоїлася в Бозі 28 березня 1965 року в Лудлов, Масс. Похорон відбувся 31-го березня 1965 року в Спрінґфілд, Масс. (Oak Grove Cemetery). Залишила чоловіка Олександра Оглоблина і сина Дмитра Оглоблина.
Вічна Їй Пам'ять!
Д. Харко, пред.
В. Фіцик, секр.

МИКОЛА ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Стефана — 221 Відд. УНС в Шикаґо, Ілл., помер 29 квітня 1965 р. на 80-му році життя. Покійний походив з м. Долина, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Катерину, сина Євгена і внука. Похорон відбувся 3 травня ц. р. при участі рідні, приятелів і членів Відділу з Катедри св. о. Миколая. Поховано на цвинтарі Св. Миколая.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

АНДРІЙ КРИВИЙ, член Б-ва св. І. Хрестителя — 292 Відд. УНС в Дітройт, Миш., помер 9-го березня 1965 р. Покійний народився в м. Тернополі, Західня Україна. Полишив у смутку дружину Параскевію, доньку Ірину, сестру Єву і внуків. Похорон відбувся 13 березня ц. р. з похор. заведення до церкви св. Ів. Хрестителя, при участі рідні, членів Б-ва та приятелів. Тлінні Останки Покійного спочивають на цвинтарі St. Hedwig, Dearborn, Mich.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

ГРИГОРІЙ МАТВІЇВ, довголітній член Б-ва св. Стефана — 221-го Відд. УНС в Шикаґо, Ілл., помер 21 лютого 1965 р. на 74 році життя. Покійний народ. в с. Облазниця, пов. Жидачів, Зах. Україна. Оставив 2 синів Василя і Миколу, 4 внуків. Похорон відбувся 24 лютого 1965 р. з укр. Катедри св. о. Миколая, а відтак на цвинтар св. Миколая при участі родини, членів Б-ва і знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

ПОЛІЩУК ІВАН, член Т-ва ім. Т. Шевченка — 176 Відділу УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 14 березня 1965 р. Покійний народ. 27 березня 1913 р. в с. Щедрівка, р-н Кам'янець Подільський, Україна. Полишив в глибокому смутку, дружину Марію, дочку Галину, синів Ярослава, Ігора, батька Григорія, сестру Марію на Рідних Землях, і брата Іллю в Канаді. Похорон відбувся 17 березня 1965 р. з Правосл. Церкви св. Петра і Павла. Покійного похоронено на Мт. Гопе цвинтарі, 11500 S. Fairfield Ave. в Шикаґо, Ілл. при участі родини, членів Т-ва та парафіян, та великої кількості друзів і знайомих.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Остап, секр.

ІЛЛЯ ПРОТАС, член 94-го Відділу ім. о. М. Шашкевича в Гамтрамк, Міш., помер 22-го березня 1965 р. Покійний народився 2 серпня 1891 р. в с. Довги, пов. Станиславів, Україна. До ЗДА прибув перед першою світовою війною а до Т-ва вступив 1936 р. Полишив в смутку дружину Марію, синів Йосифа і Юліяна, дочку Геновефу, 2 невістки і внучки. Похорон відбувся 26 березня 1965 р. з похор. завед. до церкви НЗПДМ, а відтак на цвинтар Mt. Olivet при участи родини, знайомих та членів Т-ва.
Вічна Йому Пам'ять!
Микола Кончак

СТЕПАН ГУЛА, член Т-ва Запорожська Січ — 192 Відд. в Геркімер, Н. Й., помер 26-го лютого 1965 р. Прожив 27 років. Народ. 2 лютого 1927 р. Залишив в смутку маму, 4-х братів, 4 сестри. Всі є членами УНС.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Політило, секр.

АНДРІЙ КАЧМАРИК, член Т-ва Січ — 170 Відд. в Джерзі Сити, Н. Дж., помер трагічно 5 квітня 1965 р. Покійний народився 8 жовтня 1881 р. в Мостиськах, пов. Перемишль, Україна. До ЗДА прибув в 1907 році. Полишив у смутку дві доньки Анну і Марію в ЗДА та сина Антона в Европі. Похорон відбувся 8 квітня 1965 р. з пох. завед. до церкви св. Петра і Павла, а відтак на цвинтар Holy Cross в North Arlington, N.J.
Вічна Йому Пам'ять!
Д. Дидик, секр.

ТЕОДОР ХАРІТОН, довголітній член і секретар Т-ва Фармер — 188 Відд. УНС в Дургамвіл, Н. Й., помер 28 лютого 1965 р. на 77 р. життя. Покійний походив з с. Будянів, пов. Жидачів, Галичина. Полишив в смутку дружину Софію і 3 синів Івана, Василя і Михайла, доньку Марію зам. Сімчук, 8 внуків і 3 правнуків. Похорон відбувся 3 березня 1965 р. з пох. заведення до рим.-кат. церкви св. Франціска, а відтак на цвинтар St. Francis, Durhamville, N.Y.
Вічна Йому Пам'ять!
Й. Сохан, секр.

МАРІЯ КАЧМАРИК, (з дому Соляр), членкиня Б-ва св. І. Хрестителя — 138 Відд. УНС в Glastonbury, Conn., померла 21 квітня 1965 р. на 71 році життя. До Б-ва і УНСоюзу вступила 11 січня 1939 р. Походила з с. Витошинці, пов. Перемишль, Зах. Україна. В похороні взяли участь кревні, члени Б-ва та багато знайомих. Тлінні Останки Покійної Марії похоронено на українському місцевому цвинтарі.
Вічна Їй Пам'ять!
С. Куцікевич, секр.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ТАРЗАН, ч. 5 434. Клайд лається!

'OF COURSE,' DON CONTINUED, 'WHEN MY EMPLOYER APPEARED, I ASKED HIM TO SIT WITH US--'
'BUT HIS FACE BLACKENED WITH RAGE! HE SWORE LOUDLY--'
'AND THEN HE TURNED ABRUPTLY AND WALKED AWAY...'

— Очевидно, — продовжував Дон, — що коли з'явився мій працедавець, то я запросив його сісти з нами...

— Але його обличчя почорніло від ненависти. Він голосно лаявся...

— А тоді нагло обернувся і відійшов...